

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від " 31 " серпня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ»,
що викладається в межах ОПП Географія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів із спеціальності 106 Географія

Львів 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Географічний факультет
Кафедра економічної і соціальної географії

Затверджено
на засіданні кафедри економічної
і соціальної географії
географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від “ 31 ” серпня 2022 р.)

В. о. завідувача кафедри _____доц. Гудзеляк І. І.

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ»,
що викладається в межах ОПШ Географія
другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів із спеціальності 106 Географія

Львів 2022

Назва курсу	<i>Теорія і методологія географічної науки</i>
Адреса викладання курсу	Географічний факультет, Львівський національний університет імені Івана Франка, вул. П. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000, Україна
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет. Кафедра економічної і соціальної географії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 Географія
Викладачі курсу	<i>Влах Мирослава Романівна</i> , канд. геогр. наук, доцент кафедри економічної і соціальної географії
Контактна інформація викладачів	myroslava.vlakh@lnu.edu.ua, mvlakhr@ukr.net, https://geography.lnu.edu.ua/employee/vlah-myroslava-romanivna тел. моб. 066-741-97-35
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекційно-практичних занять. Також можливі он-лайн консультації через Zoom або Microsoft Teams. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	https://geography.lnu.edu.ua/academics/magistry/geography
Інформація про курс	Навчальна дисципліна “Теорія і методологія географічної науки” є нормативною дисципліною, яка розроблена на кафедрі економічної і соціальної географії ЛНУ імені Івана Франка в рамках освітньої програми підготовки магістра з природничих наук за спеціальністю 106 Географія, яка викладається в 1 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно- Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Запровадження навчальної дисципліни “ Теорія і методологія географічної науки” зумовлене необхідністю теоретичної і методологічної підготовки студентів до самостійної науково- дослідницької діяльності (курсіві проекти, виробнича індивідуальна практика, магістерська робота); узагальнення навичок і вмінь, здобутих внаслідок бакалаврської освіти.
Мета та цілі курсу	Систематизація й узагальнення студентами знання теорій, концепцій, законів, закономірностей, головних категорій географічної науки; ознайомлення зі сучасною літературою щодо теоретичних і методологічних проблем географічної науки; формування у магістрів-географів цілісної картини з теоретико-методологічних напрацювань географії; ознайомлення студентів з історією зародження та еволюцією провідних теорій і методології географії; розкриття зв'язку географії з природничими, суспільними і технічними науками; популяризація внеску географії у розвиток теоретичних і практичних напрацювань наук про Землю і дотичних до них наук; ознайомлення студентів із тематикою наукових пошуків і представниками провідних географічних шкіл і центрів наукових досліджень України та світу; обґрунтування доцільності розширення географічних пошуків у XXI ст.
Література для вивчення дисципліни	Базова: 1. <i>Влах М. Р.</i> Теорія і методологія географічної науки : навч.

- посіб. / М. Р. Влах, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 344 с.
2. *Влах М. Р.* Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. для самостійної роботи студентів. Частина 1. Семінарські заняття. Тести / М. Р. Влах, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 122 с.
3. *Влах М. Р.* Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. для самостійної роботи студентів. Частина 2. Допоміжні навчальні матеріали / М. Р. Влах, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. – 138 с.
4. *Круль В. П.* Історія та методологія географічної науки: конспект лекцій / В. П. Круль. Чернівці: Рута, 2000. – 84 с.
5. *Круль В. П.* Теорія і методологія географічної науки (ретроспективний огляд до 70–80-х рр. ХХ століття) : навч. посіб. / В. П. Круль. – Чернівці: ЧНУ імені Юрія Федьковича, 2018. – 344 с.
6. *Мороз С. А.* Методологія географічної науки : навч. посіб. / С. А. Мороз, В. І. Онопрієнко, С. Ю. Бортник. – Київ : Заповіт, 1997. – 333 с.
7. Наука і цінність людського буття : колективна монографія. – [за заг. ред. проф. В. П. Мельника]. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 452 с.
8. *Немець К. А.* Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу : навч.-метод. посіб. / К. А. Немець, Л. М. Немець. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. – 172 с.
9. *Пащенко В. М.* Методологія та методи наукових досліджень : підручник / В. М. Пащенко. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2011. – 256 с.
10. *Топчієв О. Г.* Методологічні засади географічної науки / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська. – Херсон : Видав. дім “Гельветика”, 2020. – 366 с.
11. *Топчієв О. Г.* Методологічні основи географії: ландшафтна оболонка Землі. Довкілля : навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська. – Херсон : Гельветика, 2018. – 348 с.
12. *Шаблій О.* Суспільна географія / О. Шаблій // Кн. перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 814 с.; Кн. друга. Проблеми українознавства, регіоналістики і краєзнавства. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 706 с.; Кн. третя. Проблеми теоретичних досліджень, геогуманістики, географічної освіти. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 562 с.; Кн. четверта. У пошуках істини. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 838 с.

Допоміжна

1. *Топчієв О. Г.* Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики: навч. посіб. / О. Г. Топчієв. – Одеса : Астропринт, 2005. – 632 с.
2. *Шаблій О. І.* Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ЛНУ

	<p>ім. І. Франка, 2001. – 744 с.</p> <p>3. Філософський енциклопедичний словник / [НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; гол. ред. В. І. Шинкарук]. – Київ : Абрис, 2002. – 742 с.</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <p>1. <i>Влах М.</i> Теорія і методологія географічної науки: навч. посіб. / М. Влах, Л. Котик. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 344 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/Teoriia_i_metodolohiia_heohrafichnoi_nauky_2018.pdf.</p> <p>2. <i>Влах М.</i> Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. для самостійної роботи студентів. – Ч. 1. : Семінарські заняття. Тести. Індивідуальне навчально-дослідне завдання / М. Влах, Л. Котик. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 122 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/Teoriia_metodol_heohr_nauky_CHast_1_2019.pdf.</p> <p>3. <i>Влах М.</i> Теорія і методологія географічної науки : навч. посіб. для самостійної роботи студентів. – Ч. 2. : Допоміжні навчальні матеріали / М. Влах, Л. Котик. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. – 138 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://geography.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/Teoriia_metodolohiia_heohrafichnoi_nauky_posibnyk_praktykum.pdf.</p> <p>4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання // www.nbuv.gov.ua.</p> <p>5. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаніка // http://www.library.lviv.ua.</p>
Тривалість курсу	<i>Денна форма навчання:</i> 120 годин, з них 48 годин аудиторних – 32 лекційні години, 16 години семінарських і практичних занять та 72 години самостійної роботи.
Обсяг курсу	4 кредити
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде:</p> <p>знати: об'єктну і предметну сутність географічної науки; головні загальнонаукові, загальногеографічні, природничо- та суспільно-географічні учення, теорії, концепції, гіпотези, категорії; сутність загальногеографічних, природничо- та суспільно-географічних законів і закономірностей; головні теоретико-методологічні проблеми географічної науки; систему методів географічних досліджень; новітні напрямки розвитку природничої та суспільної географії;</p> <p>вміти: визначати місце географії у загальній системі наук і системі наук про Землю; аналізувати чинні схеми класифікації географічної науки; розкривати обсяг і зміст фундаментальних понять (категорій) географічної науки, значення поняттєво-термінологічних систем для засвоєння теорії і методології географічної науки; аналізувати досягнення географічної науки; використовувати набуті знання у вирішенні прикладних проблем.</p>

Ключові слова	Теорія географічної науки, методологія географічної науки, система географічної науки, географічні закони, проблеми розвитку географічної науки, наукові парадигми.
Формат курсу	Очний, дистанційний. Проведення лекційних і семінарських занять.
Теми	<p>Тема 1. Зміст і завдання навчальної дисципліни «Теорія і методологія географії (наукові аспекти)»</p> <p>Тема 2. Головні теоретико-методологічні засади сучасного наукознавства</p> <p>Тема 3. Суб'єкт наукового пізнання</p> <p>Тема 4. Методи наукового пізнання</p> <p>Тема 5. Система наукового знання</p> <p>Тема 6. Об'єкт і предмет географічної науки</p> <p>Тема 7. Структура системи географічної науки</p> <p>Тема 8. Системна методологія і теоретизація географії</p> <p>Тема 9. Еволюція географії як зміна наукових парадигм</p> <p>Тема 10. Головні теоретико-методологічні проблеми природничої географії</p> <p>Тема 11. Головні теоретико-методологічні проблеми суспільної географії</p>
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з «Філософії», «Історії географічної науки», «Основ фізичної географії», «Основ суспільної географії», достатніх для сприйняття категоріального апарату економічної і соціальної географії.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Використовуються такі методи навчання: а) словесні – лекція, пояснення, бесіда; б) наочні – ілюстрування лекційного матеріалу картосхемами, рисунками, фотографіями, слайдами; в) інтерактивні методи (мозковий штурм, кейсів, проблемний виклад матеріалу).
Необхідне обладнання	Персональний комп'ютер, програма Office 365
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за таким співвідношенням: <i>семінарські заняття:</i> 8 занять по 2 бали за кожне; максимальна кількість балів – 16 (16 % семестрової оцінки); <i>змістові модулі:</i> 2 змістові модулі по 12 балів за відкриті завдання; максимальна кількість балів – 24 (24% семестрової оцінки); <i>індивідуальне науково-дослідне завдання</i> – максимальна кількість балів – 10 (10% семестрової оцінки); <i>іспит</i> – 50 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p><i>Відвідування занять.</i> Обов'язкова присутність студентів на лекціях і семінарських заняттях.</p> <p><i>Політика щодо дедлайнів та перескладання.</i> Семінарські заняття обов'язково відпрацьовуються. Перескладання модулів відбувається лише за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).</p>

	<p><i>Академічна доброчесність.</i> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування будуть вважатися випадками академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в індивідуальній науково-дослідній роботі студента є підставою для її незарахування.</p> <p>Списування під час модульного опитування та іспиту заборонені.</p>
Питання до заліку чи іспиту	<p>Питання формуються відповідно до програми силабусу. Орієнтовний перелік питань змістових модулів поданий у відповідних розділах навчального посібника.</p>
Опитування	<p>Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по його завершенню.</p>

Автор: доцент кафедри
економічної і соціальної географії
Львівського національного університету
імені Івана Франка,
кандидат географічних наук

Влах М. Р.

Львів, 31.08.2022 р.